

Patetisme Il·lustrat

Carles Santos

Producció:

Teatre Nacional de Catalunya

Temporada Alta 2015 - Festival de Tardor de Catalunya

Sala Tallers
19/11/15 — 06/12/15
#patetismeilustrat

Informació pràctica

Temporada Alta 2015 – Festival de Tardor de Catalunya:
Divendres 13 de novembre, 21h
Lloc: El Canal
Preus: 28 €

Sala Tallers – Teatre Nacional de Catalunya
19/11/15 — 06/12/15
#patetismeilustrat

Durada:
1 h

Edat recomanada:
A partir de 16 anys

Activitats complementàries — Patetisme Il·lustrat

El Teatre Nacional de Catalunya no vol ser només un espai d'exhibició d'espectacles, sinó sobretot un espai de reflexió i articulació de les arts escèniques catalanes.

Per això, dediquem un gran esforç al llarg de la temporada a totes les activitats «complementàries», entre les quals hi ha projectes de llarg recorregut amb algunes de les principals institucions culturals públiques catalanes.

BIBLIOTECA CARLES RAHOLA. 09/11/2015

CONVERSA AMB CARLES SANTOS

CICLE LECTURES ESCÈNIQUES (BIBLIOTEQUES DE BARCELONA - TNC)

El director del festival Temporada Alta, Salvador Sunyer, dialoga amb Carles Santos, per aprofundir en la seva lectura sobre el muntatge de Patetisme il·lustrat a la Biblioteca Carles Rahola (Emili Grahit 4-6, Girona).

SALA TALLERS. 20/11/2015

COL·LOQUI AMB PERE PORTABELLA

PATETISME IL·LUSTRAT

El col·loqui sobre Patetisme il·lustrat comptarà amb la presència de Pere Portabella, director de cinema, Carles Santos, director de l'espectacle i la companyia artística. Pere Portabella: Director de cinema, al llarg de la seva trajectòria ha col·laborat assíduament amb Carles Santos. La seva obra ha estat reconeguda arreu del món i actualment forma part dels fons de museus d'art contemporani tan prestigiosos com el MoMA de Nova York, el Centre Pompidou de París o el MACBA de Barcelona. Amb la seva productora Films 59, va impulsar títols tan emblemàtics com Viridiana de Luis Buñuel.

BIBLIOTECA EL CLOT - JOSEP BENET. 24/11/2015

CONVERSA AMB MONTSE AMENÓS

CICLE LLEGIR L'ESCENARI (MUSEU DEL DISSENY DE BARCELONA - BIBLIOTEQUES DE BARCELONA - TNC)

Conversa entre Montse Amenós, escenògrafa i figurinista, i Marina Pujadas i Sofia Zunino, dissenyadores de moda, a propòsit de l'obra Patetisme il·lustrat, de Carles Santos a la Biblioteca El Clot - Josep Benet (Plaça de les Glòries Catalanes, 37-38, Barcelona).

BIBLIOTECA SAGRADA FAMÍLIA. 24/11/2015

CONVERSA AMB CARLES SANTOS

CICLE LECTURES ESCÈNIQUES (BIBLIOTEQUES DE BARCELONA - TNC)

El periodista Albert Lladó, dialoga amb Carles Santos, per aprofundir en la seva lectura sobre el muntatge de Patetisme il·lustrat a la Biblioteca Sagrada Família (Provença 480, Barcelona).

FILMOTECA DE CATALUNYA. 24/11/2015

PEL·LÍCULA LA RE MI LA... I COL·LOQUI AMB CARLES SANTOS

CICLE A LA FILMOTECA

Projecció de la pel·lícula ***La re mi la...***, i després col·loqui amb la participació de **Carles Santos**.

La re mi la... (Carles Santos, 1979)

Carles Santos interpreta reiteradament la mateixa frase musical al piano, canviant de disfressa en cada repetició.

“Necessito temps. Necessito temps per a pensar. Necessito temps per a pensar i entendre el que m’ha passat. Estic escrivint el que m’ha passat per a poder llegir i entendre millor el que m’ha passat. Segueixo escrivint. Necessito temps. Temps per la proclama interna llegida, escrita i rebolcada per tu mateix. Necessito temps. I saber el que ha passat mentre escric el que vull saber. Quan deixaré d’escriure, s’acabarà l’obra”.

Carles Santos

EVIDÈNCIA

PER EXEMPLE:

**LA CREACIÓ COM A FORMA D'EXPRESSION I COMUNICACIÓ
HA DE SER CREATIVA.**

**DIR QUE LA CREACIÓ HA DE SER CREATIVA
ÉS UNA REDUNDÀNCIA.**

**LA REDUNDÀNCIA PER LA SEUA OBVIETAT
ÉS DESEFICAÇ I NO TÉ CAPACITAT CREATIVA
(O POTSER SÍ?).**

**LA REDUNDÀNCIA "REDUNDA"? EN UNA
PÈRDUA DE TEMPS I EN UN BUIT INFORMATIU ÉS
LA DESCOMUNICACIÓ.**

**LA REDUNDÀNCIA ES REVOLTA EN L'EVIDÈNCIA
I PRODUEIX DESINTERÈS.**

**EL DESINTERÈS TÉ BELLESA FILOSÒFICA,
PERÒ DESINTERESSA EN LA SEUA REDUNDÀNCIA
COM A POSSIBLE FORÇA CREATIVA.**

**EN ELS DOS SENTITS L'OBVIETAT DE LA REDUNDÀNCIA
ÉS PENIBLE I FINS I TOT DETESTABLE
QUAN ÉS UTILITZADA COM A PRETEXT INEVITABLE.**

**EL CONCEPTE D'OBVIETAT
COM EL DE REDUNDÀNCIA NO GENERA, ÒBVIAMENT,
EXPECTATIVES DE CREACIÓ-POSITIVA,
SINÓ TOT EL CONTRARI: DES-CREACIÓ.**

**AQUEST TEXT REDUCTIU I POC ACLARIDOR
POT REFERIR-SE A ELL MATEIX AMB UN EXERCICI**

**DE LA REDUNDÀNCIA DE LA REDUNDÀNCIA.
PODEM SEGUIR AVANÇANT PER AQUEST
CAMÍ BUSCANT EL CONCEPTE DE LA INUTILITAT
DEL TEXT. ÉS INÚTIL ESCRIURE UN TEXT INÚTIL
SOBRE LA INUTILITAT D'UN TEXT, O POTSER NO ÉS
INÚTIL ESCRIURE UN TEXT INÚTIL SOBRE LA UTILITAT
D'UN TEXT, COM TAMBÉ ÉS INÚTIL LLEGIR
UN TEXT INÚTIL SOBRE LA INUTILITAT D'UN TEXT
INÚTIL.**

**PERSISTEIX L'OBSESSIÓ PER LA REDUCCIÓ
I LA RECERCA DE CONCEPTES BUI TS I INÚTILS, TAN
INÚTILS COM LA REDUNDÀNCIA, QUE FINALMENT
REDUNDA SOBRE ELLA MATEIXA.**

**SEGUINT AQUESTA DIRECCIÓ, L'ESCRITURA
ES POT CONVERTIR EN INVISIBLE, I BUIDAR-SE
ELLA MATEIXA D'UN CONTINGUT APARENT: ESCRITURA
DES-ESCRITA.**

**ÉS OBVI QUE EL TEXT SONA EN SER ESCRIT
I ENCARA MÉS EN SER LLEGIT, INDEPENDENTMENT
DE LES SEUES NEGACIONS INTERNES, EN FORMA
DE CONTINGUTS INEXISTENTS O INÚTILS.**

**AQUEST DESIG DE BUIDAT DE CONTINGUT,
UTILITZANT ALTRES CONTINGUTS, ÉS UNA
REDUNDÀNCIA INEVITABLE I, D'ALGUNA MANERA,
PLENA DE CONTINGUT.**

**SEGUINT AQUESTA LÍNIA PUC PENSAR QUE
NO PENSO, EL PENSAMENT HA DE SER PENSAT,**

**PERÒ SI PENSO, JO PENSO QUE UN PENSAMENT
COM A TAL POT SER UN PENSAMENT SENSE HAVER
ESTAT PENSAT.**

**LLÀSTIMA QUE EL PENSAR NO SONA COM
SONA L'ESCRITURA DEL PROPI PENSAMENT.**

**AFORTUNADAMENT PER AL PENSAMENT, EL FET
DE PENSAR O NO PENSAR NO SONA, COM TAMPOC
SONA EL MOVIMENT DE ROTACIÓ DE LA TERRA.**

**EN AQUEST MOMENT ÉS DIFÍCIL PERCEBRE
ALGUNA COSA QUE NO SIGA LA BUSCADA I INEVITABLE
INDIGÈNCIA, SOLAMENT COMPENSADA
PER LA CONTUNDÈNCIA DEL FET BEN FET SENSE
VERGONYA.**

**TOT AIXÒ SERÀ ARA O SEMPRE, HA SIGUT
AIXÍ O SIMPLEMENT TÉ TAN POCA IMPORTÀNCIA
QUE NO VAL LA PENA QUE ALGÚ MAI HO HAGUÉS
CONSIDERAT. DEIXAR DE FER UNA COSA, SEGONS
COM, POT SER MÉS IMPORTANT COM A CONCEPTE
QUE FER-LA. A PARTIR D'AQUEST MOMENT TOT ÉS
RELATIU I ALGÚ, NI MOLT VELL NI MOLT JOVE, DIU
UNA PARAULA TAN MATXUCADA I INESPERADA
COM "AVANTGUARDA"**

Carles Santos

Text llegit a la Universitat de Barcelona, 1998. Recollit a

Textos escabetsats, 2006.

Els espectacles musicals de Carles Santos

Fa alguns anys, Santos repetia una explicació sobre la seva conducta artística: “... el meu text és la música. No he comès l’error d’anar a l’espai teatral amb la idea de fer teatre. El text meu, el meu llibret, el meu text literari, segueix sent, és cada vegada més el text musical...” La primacia del musical no impedeix, no obstant això, la interacció dels diferents elements, que es manté amb enorme fluïdesa en totes les seves obres. Santos, per exemple, com a compositor escollirà una determinada orquestració, una selecció d’instruments pel fet que els instrumentistes siguin capaços de transitar per l’escena, puguin moure’s o córrer. En tal cas el Carles Santos director escènic estableix les seves condicions al Carles Santos compositor. Aquest entramat de motius, llenguatges i decisions és una de les constants en els espectacles. El seu treball és en si un treball sobre els codis artístics i les seves interseccions. Amb cert criteri aquestes creacions podrien considerar-se sense més dintre del gènere operístic. Encara que aquest gènere musical al llarg de la seva història hagi integrat tots els elements heterogenis que el fan possible, sent el seu valor fonamental, com indica René Leibowitz, la representació, i, per altra banda, els treballs de Carles Santos —especialment alguns— hagin estat presentats com a tals, la seva identificació amb aquest gènere és arriscada. Fins i tot tenint en compte que podrien considerar-se perfectament com a manifestacions de l’òpera contemporània, els esquemes narratius de la qual, teatrals i musicals, no se cenyeixen als de les òperes de repertori. En tot cas, podria dir-se que tals creacions basculen entre l’òpera tradicional i una forma de representació més abstracta i conceptual els antecedents més evidents de la qual rastrejar-se en les successives avantguardes del s. XX. Aquest comportament artístic el singularitza i destaca enormement com a creador, de manera que, encara que hi podem veure ecos de les avantguardes artístiques, l’obra de Carles Santos mai podrà ser considerada com una manifestació més o un segment de determinades corrents. No és un artista conceptual més, encara que hi hagi conceptualisme en la seva expressió artística; no és un músic repetitiu més, encara que hi hagi repetició en la seva música; no és un artista surrealista més, encara que els seus muntatges ho siguin: l’obra de Carles Santos és un cas en si mateix. [...]

Amb escasses excepcions, la composició musical, és a dir, la partitura, actua com l’autèntic guió en els espectacles de Santos. Ell ha insistit en nombroses ocasions sobre la seva concepció i procediments. En el text que acompanya una de les seves obres deia: “Es pot convertir l’escenari en un gran pentagrama? Es pot substituir el llenguatge literari pel llenguatge musical? Es pot convertir el músic en un personatge actor? Es pot viure sense música?” Amb aquest tipus de text tracte de dir allò que en realitat és o serà l’obra anunciada. Potser com sóc

músic desconfio de la paraula escrita i prefereixo ocultar-me en les ratlles del pentagrama. No vull veure escrit allò que ja sé: saber una cosa i alimentar-la és més interessant que veure-la perfilada i definida en un text. De què va l'obra? Què vols expressar amb aquest treball? Hi ha una història? Sempre les mateixes preguntes?

Josep Ruvira

Text publicat dins el catàleg *Visca el Piano!*, ed. Manuel Guerrero, Departament de Cultura de la Generalitat, Fundació Joan Miró

El cos sonor (sobre Carles Santos)

Intèrpret d'autors contemporanis com per exemple Webern, Cage, Stockhausen, Henry Cowell, Schönberg o Bartók, però respectuós amb les tradicions històriques de Chopin, Brahms, Schumann, Händel o Mozart, que sovint amalgama, Carles Santos ocupa un lloc central en la música contemporània espanyola primer com a intèrpret i, a partir del 1978, com a compositor de la seua pròpia música (si excloem d'aquest treball creatiu les bandes sonores composades per als films de Pere Portabella o les dels seus propis films, molt anteriors a aquesta data).

Amb tot, rearmar les peces d'una trajectòria tan vasta, acompanyada d'una no menor acumulació del que Jacques Lacan denominava llegenda èpica del jo, resulta difícil, llevat que seguim el fil d'una sèrie de constants obsessions que han vertebrat la seua obra sense sucumbir a unes determinades crisis contextu- als de les quals ha quedat una sensible empremta en la resta de la seua generació. El problema de la connexió amb el públic és un dels més recurrents quan s'intenta fer sociologia de la música contemporània.

Potser com en cap altre cas, Carles Santos i la seua obra són absolutament indissociables. La seua música no passa quasi mai a text escrit, per això eludeix el museu i el seu paper com a intèrpret es troba enfront del públic, de la resposta del qual es nodreix, qüestió que va poder teoritzar en l'etapa d'abandó del piano, entre el 1971 i el 1974, quan va participar en les activitats del Grup de Treball i va radicalitzar les seues posicions polítiques comunistes. Una pèrdua que va poder elaborar després artísticament d'una manera molt germinativa.

Utilització del cos com a sistema de signes que es posa en escena o com a manifestació de narcisisme primari. Siga com siga, la seua presència a l'interior de l'espectacle, com una energia i intensitat que forma la volta de qualsevol de les seues actuacions, té un altre eix obsessiu, un altre element vertebrador i essencial: el piano. Amb ell ha establert un desigual combat que oscil·la entre la fixació, entesa com la inscripció d'una fantasia que persisteix de manera inalterada i a la qual roman lligada la pulsó, i l'objecte parcial, al qual s'apunta com a fractura de la totalitat a la recerca d'una identificació parcial gràcies a un equivalent simbòlic. Exageracions a banda, Carles Santos ha fet de tot en una convivència amb l'instrument del seu llenguatge artístic que passa per les possibles fases de les grans passions i les petites perversions. Des del flirteig i l'esgrima sentimental a la turbulència, de l'odi a la seducció, de la vulgar quotidianitat de les hores de treball a la concupiscència, de la relaxada compa- nyia a la intemperància voluptuosa. Al piano, objecte de desig i objecte de

treball, li ha pegat, ha trepitjat les seues tecles, l'ha colpejat i li ha tancat la tapa, l'ha acaronat amb delicadesa, li ha posat una soprano entre les cordes, l'ha tocat en alta mar o en la cúspide d'un edifici, l'ha arrossegat per les Rambles, l'ha festejat i estimat fidelment i també l'ha castigat amb la infidelitat en una impetuosa relació que dura ja anys i que travessa, com la ràbia, l'agitació, l'amor, l'odi i unes altres psicopatologies de la vida quotidiana, tota la seua vida artística.

Un món, doncs, molt resistent a la reducció el fil conductor del qual és sempre la música i que en el seu rostre cinematogràfic mostra, com una prolongació natural, quasi tots els elements que moblen aquest ample esdevenir. El seu interès pel so, pel soroll, per la interpretació de peces pròpies o dels clàssics (especialment Chopin i potser Wagner), l'ús de la veu i del cos, la constant presència del piano, els postulats minimalistes, repetitius i conceptuals. En la seua pràctica fílmica s'amaga el mapa que dona compte de la ruta d'una evolució musical perquè puntua, acompanya, referma o rectifica diverses de les seues etapes, però també d'unes altres adherències, més extenses i extramusicals, com són la poètica de Joan Brossa o les concepcions de Pere Portabella en la seua doble vessant de cineasta i productor.

Vincente Ponce

Text dins *Carles Santos*, Espai d'Art Contemporani de Castelló, 1999

Moltes gràcies!

Patrocinador

Protectors

Fundació
BancSabadell

Cualltis

FUNDACION
ACS

Benefactors

Agrolimen^{fl}

Coca-Cola

RocaSalvatella

Mitjans col·laboradors

LA VANGUARDIA

CATALUNYA
RÀDIO

elPeriódico

EL PUNT AVUI⁺

a
ara.cat

Col·laboradors

fundació
abertis

Port de Barcelona

Catalunya
DENOMINACIÓ D'ORIGEN

COMSA
EMTE

Gramona

CANDELAS

MM
MARC MARTÍ

serunion

STEREO²RENT
Esdeveniments | Serveis audiovisuals

MONTIBELLO
EXPERIENCE BEAUTY

ESTEVE